

ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 :

ศึกษากรณีหน้าที่ของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 39

Legal Issues Relating to the Personal Data Protection Act B.E.2562:

A Case Study on the Duty of Data Controllers According to Section 39

ณัฐพร วิริยะลัภยะ¹ และธเนศ สุจารีกุล²

¹ นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต (ty_natapohn@hotmail.com)

² ผู้อำนวยการหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงบทบัญญัติ แนวคิดและความเป็นมาของพระราชบัญญัติข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เพื่อค้นหาเจตนารมณ์ของกฎหมายและปัญหาทางกฎหมายที่อาจเกิดขึ้นจากการบังคับใช้กฎหมาย ทั้งค้นหาแนวทางและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกฎหมาย โดยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ มุ่งเน้นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาทางนิติศาสตร์จากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล โดยการรวบรวมและค้นคว้าจากตำรา เอกสาร บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้พบว่า หน้าที่ของผู้ประกอบกิจการในการบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของลูกค้าและลูกจ้าง เป็นภาระอย่างมากนับแต่กระบวนการบันทึกที่ใช้เทคนิค มีความซับซ้อน และมีความเสี่ยงที่ต้องรับผิดชอบตามกฎหมาย ดังนั้นกิจการขนาดใหญ่และขนาดเล็กจำเป็นต้องจ้างผู้เชี่ยวชาญทั้งทางด้านกฎหมายและเทคนิคเพื่อให้คำปรึกษาในกระบวนการบันทึก แม้ว่ากฎหมายจะมีบทบัญญัติผ่อนปรนให้แก่กิจการขนาดเล็กก็ตาม แต่บทบัญญัติบางส่วนยังคงมีปัญหาในวลีที่ไม่มีความชัดเจน เช่น กิจการขนาดเล็ก “อาจได้รับขมขื่น” จากหน้าที่ดังกล่าว และผู้ประกอบกิจการมีหน้าที่บันทึกเพียงข้อมูลซึ่ง “มีความเสี่ยง” ที่จะกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล อย่างไรก็ตามปัญหาอาจเกิดจากวลีที่ว่า “อาจได้รับขมขื่น” และ “มีความเสี่ยง” มีความหมายอย่างไร ซึ่งความไม่ชัดเจนของวลีทั้งสองดังกล่าวก่อให้เกิดความไม่แน่นอน และความกังวลกับบุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าบทบัญญัติบางส่วนโดยเฉพาะอย่างยิ่งวลีทั้งสองข้างต้นควรได้รับการแก้ไขให้มีความชัดเจน เพื่อให้การตีความกฎหมายเป็นไปในทางเดียวกัน

คำสำคัญ: ข้อมูลส่วนบุคคล, กระบวนการบันทึก, กิจการขนาดเล็ก

ABSTRACT

The main objective of this Thesis is to study the provisions, concepts, and evolution of the Personal Data Protection Act of B.E. 2562. It also purposes to delve into the spirits of the Act, and to dig up possible legal issues which may arise from the actual application of the Act, as well as to find ways and means to improve the Act. This

This Thesis is a legal qualitative analysis of the Act. It will employ data from various sources, including text books, articles, journals, theses, information from the Internet, both in Thai and English.

The Thesis finds that the duty of enterprises to record personal data of clients and employees are very onerous since recording processes are very technical, complicated, and prone to legal liability. Therefore, the enterprises, large and small, have to employ both technical and legal specialists to assist them in the recording processes. Although the Act has lenient provisions applicable to small enterprises, some of the provisions are problematic since they are ambiguous, such as the small enterprises “may be exempted” from the duty aforesaid, and they have the duty to record only the “data which are “likely or prone” to affect personal rights and liberty of the owners of the data”. However, the problems may occur as to what the phrases “may be exempted” and “likely or prone” mean. These are the texts of the Act which are ambiguous, and thus they allow subjective appraisal and interpretation by all persons involved. The said texts of the Act also create uncertainty and apprehension on the part of all the enterprises. The Author of this Thesis, therefore, is of the opinion that some provisions of the Acts, including in particular the texts mentioned above, be amended to make them clearer, and thus amendable to their objective application.

Keywords: Personal Data, Recording processes, Small enterprises

1. บทนำ

การดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ จำเป็นที่ผู้ประกอบการจะต้องปรับตัวให้ทันต่อภาวะการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ด้วยความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology หรือ IT) คอมพิวเตอร์ในปัจจุบันสามารถประมวลผลข้อมูลจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว ข้อมูลจึงเปรียบเสมือนวัตถุดิบชั้นเยี่ยมที่ผู้ประกอบการนำมาใช้ประมวลผลเพื่อวิเคราะห์ และหาแนวทางในการดำเนินธุรกิจ ข้อมูลที่นำมาใช้เป็นวัตถุดิบนี้ส่วนใหญ่มักเป็นข้อมูลส่วนบุคคลของผู้บริโภคที่ผู้ประกอบการอาจได้รับข้อมูลมาจากลูกค้าของตน โดยตรง ซึ่งลูกค้าให้ข้อมูลไปก็เพื่อความสะดวกในการซื้อสินค้าหรือบริการ แต่ผู้ประกอบการกลับนำข้อมูลดังกล่าวไปขายหรือหาประโยชน์อย่างอื่นโดยลูกค้าไม่ได้ยินยอม สร้างความเดือดร้อน รำคาญให้แก่ลูกค้าซึ่งเป็นเจ้าของข้อมูล ในขณะที่ข้อมูลส่วนบุคคลถือเป็นสิทธิในความเป็นส่วนตัวของเจ้าของข้อมูลที่รัฐสมาชิกแห่งองค์การสหประชาชาติจำเป็นต้องให้ความคุ้มครองในฐานะสิทธิมนุษยชนประเภทหนึ่งตามประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (กฎพล พลวัน, 2547 : 34)

สำหรับประเทศไทยซึ่งเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ได้ให้การรับรองและคุ้มครองในเรื่องข้อมูลส่วนบุคคลไว้เช่นเดียวกัน โดยบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 32 วรรคสอง ว่า “...การนำข้อมูลส่วนบุคคลไปใช้ประโยชน์ไม่ว่าในทางใด ๆ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ตราขึ้นเฉพาะที่จำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะ” ต่อมาได้ตราพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ขึ้นเพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลเป็นการทั่วไป โดยผู้ที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลก็คือ “ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” (ต่อไปนี้จะเรียกว่า “ผู้ควบคุม”) หมายความว่า บุคคลหรือนิติบุคคลซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ซึ่งส่วน

ใหญ่ผู้ควบคุมมักเป็นหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรทางธุรกิจ เพราะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของพนักงาน รวมถึงข้อมูลของผู้มาติดต่อด้วย ดังนั้นจึงต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ซึ่งมีหลักการดังต่อไปนี้ (ปิยะบุตร บุญอร่ามเรือง, ปิติ เอี่ยมจัญญาลก, ชวิน อุ่นภัทร, และฐิติรัตน์ ทิพย์สัมฤทธิ์กุล.2562)

1. ฐานของกฎหมาย (Lawful Basis) การเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยชอบด้วยกฎหมายนั้น ต้องกระทำโดยมีฐานของกฎหมายสนับสนุน เช่น ฐานความยินยอม (Consent), ฐานการจัดทำเอกสารประวัติศาสตร์ จดหมายเหตุหรือการวิจัย, ฐานความจำเป็นเพื่อระงับอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย หรือสุขภาพ (Vital Interest), ฐานสัญญา (Contract), ฐานความจำเป็นเพื่อการกิจการสาธารณะหรือเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ในการใช้อำนาจรัฐ (Public Task/Official Authority), ฐานประโยชน์โดยชอบด้วยกฎหมาย (Legitimate Interest) และฐานหน้าที่ตามกฎหมาย (Legal Obligation)

2. หลักการจำกัดวัตถุประสงค์ (Purpose limitation) เป็นหลักที่ให้ผู้ควบคุมเปิดเผยวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล และการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลต้องเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้เปิดเผยเท่านั้น

3. หลักความถูกต้องของข้อมูล (Accuracy) กำหนดให้ผู้ควบคุมตรวจสอบความถูกต้อง และความ เป็นปัจจุบันของข้อมูลส่วนบุคคลที่ผู้ควบคุมเก็บรักษาไว้ ทั้งนี้เพื่อป้องกันความเข้าใจผิดหากจำเป็นต้องใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลนั้น

4. หลักการจำกัดระยะเวลาในการเก็บรักษาข้อมูล (Storage limitation) เป็นหลักที่ให้ผู้ควบคุมสามารถเก็บข้อมูลส่วนบุคคลได้เพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น โดยจะต้องระบุระยะเวลาเก็บรักษาข้อมูล ให้ชัดเจน เมื่อพ้นระยะเวลาดังกล่าวแล้ว ผู้ควบคุมจะต้องทำลายข้อมูลนั้นเสีย

5. หลักการรักษาความมั่นคงปลอดภัยและการรักษาความลับ (Security and Confidentiality) เป็นหลักที่กำหนดให้ผู้เก็บรวบรวม ใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลมีหน้าที่ต้องจัดมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยเพื่อป้องกันการสูญหาย หรือการเข้าถึง ใช้ เปลี่ยนแปลง แก้ไข เปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลโดยปราศจากอำนาจ

6. หลักความโปร่งใส (Transparency) เป็นหลักที่กำหนดให้ผู้ควบคุมต้องแจ้งให้เจ้าของข้อมูลทราบถึงข้อมูลเกี่ยวกับวิธีในการติดต่อของผู้เก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ระยะเวลาในการเก็บรักษาข้อมูล สิทธิต่าง ๆ ของเจ้าของข้อมูลตามกฎหมาย ตลอดจนมาตรการในการรักษาความมั่นคงปลอดภัยให้แก่ข้อมูลส่วนบุคคล

นอกจากนี้เพื่อให้การคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลมีประสิทธิภาพ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 ยังมีกลไกตรวจสอบถึงการปฏิบัติตามกฎหมายโดยให้ผู้ควบคุมจัดทำบันทึกแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ควบคุม และกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้กระทำต่อข้อมูลส่วนบุคคล รวมถึงมาตรการป้องกันความมั่นคงปลอดภัยแก่ข้อมูลส่วนบุคคล ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักฐานหากเจ้าของข้อมูลหรือสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลขอตรวจสอบถึงการปฏิบัติตามกฎหมาย ซึ่งกระบวนการของบันทึกเริ่มตั้งแต่การจัดระบบข้อมูลโดยการรวบรวม วิเคราะห์จัดทำเป็นบันทึกรายการข้อมูลส่วนบุคคล ให้เห็นลักษณะของกิจกรรมทั้งหมดที่กระทำต่อข้อมูลส่วนบุคคล (PTT Express Solution: 2563) จึงจำเป็นที่จะต้องให้ผู้เชี่ยวชาญทั้งทางด้านวิศวกรและทางด้านกฎหมาย สร้างภาระค่าใช้จ่ายจำนวนมากให้แก่ผู้ควบคุมซึ่งส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบกิจการ (Oliver Smith: 2018) และกฎหมายไทยกำหนดโทษปรับทางปกครองไว้สูงถึง 1 ล้านบาท แม้กฎหมายยกเว้นหน้าที่จัดทำบันทึกให้กิจการขนาดเล็กก็ตาม แต่เมื่อพิจารณาเงื่อนไข

ตามมาตรา 39 วรคสามแห่งพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 ที่บัญญัติว่า “...อาจขเว้นมิให้นำมาใช้บังคับกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลซึ่งเป็นกิจการขนาดเล็กตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด เว้นแต่ มีการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความเสี่ยงที่จะมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือมิใช่กิจการที่เก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเป็นครั้งคราว หรือมีการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 26” แล้ว ยังมีปัญหาเกี่ยวกับวลีที่ไม่มีความชัดเจนเช่น กิจการขนาดเล็ก “อาจได้รับการขเว้น” จากหน้าที่ดังกล่าว และผู้ประกอบการมีหน้าที่บันทึกเพียงข้อมูลซึ่ง “มีความเสี่ยง” ที่จะผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล อย่างไรก็ตามปัญหาอาจเกิดจากวลีที่ว่า “อาจได้รับขเว้น” และ “มีความเสี่ยง” มีความหมายอย่างไร ทั้งในส่วนรายการของบันทึกที่กำหนดให้ต้องระบุข้อมูลเกี่ยวกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล ทำให้เกิดปัญหาว่าผู้ควบคุมต้องระบุนรายละเอียดเพียงใดจึงถือว่าได้ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างครบถ้วน

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

วิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงทฤษฎีและหลักการของบันทึกเพื่อทราบถึงรายละเอียดที่จำเป็นต่อการบันทึก และลักษณะของกิจการที่จำเป็นต้องจัดทำบันทึกเพื่อค้นหาหลักเกณฑ์ในการขเว้นหน้าที่การจดทำบันทึกให้เหมาะสมแก่ลักษณะของกิจการ และปรับปรุงกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. การดำเนินการวิจัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาทางนิติศาสตร์ จากกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลโดยรวบรวมข้อมูลและค้นคว้าวิจัยจากตำรา เอกสาร บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ เอกสารทางวิชาการของนักวิชาการไทยและต่างประเทศ รวมถึงข้อมูลบนอินเทอร์เน็ต

4. ผลการวิจัย

แนวความคิดเกี่ยวกับบันทึกอาจสะท้อนผ่านบทนิยาม ซึ่งบันทึกคือ ข้อมูลที่จะเป็นหลักฐานของกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้เกิดขึ้นแล้ว เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ และสอบสวนในภายหลัง สิ่งสำคัญก็คือข้อมูลที่อยู่ในบันทึกจะต้องเป็นข้อมูลที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงอีกต่อไป และต้องเก็บข้อมูลนั้นไว้เป็นระยะเวลาอันเนื่องจากจะต้องใช้สำหรับการตรวจสอบในภายหลัง (ไพโรจน์ ต้นศิริอนุสรณ์, 2558 : 49) บันทึกจึงมีลักษณะเป็นเอกสารซึ่งควรประกอบไปด้วย (Williams, 2006 อ้างถึงในพิสมัย ระพีพัฒนชัย, 2560 : 10)

1) เนื้อหา ซึ่งต้องมีเรื่องราว ข้อเท็จจริง ข้อมูลหรือสารสนเทศที่ปรากฏบนเอกสารนั้น

2) บริบท (Context) ต้องมีส่วนประกอบแวดล้อมที่แสดงถึงเรื่องราวความเป็นมาของเอกสารเป็นส่วนที่แสดงให้เห็นเรื่องราวเกี่ยวกับการจัดทำ การติดต่อสื่อสาร การดูแลรักษาและใช้เอกสารนั้น ๆ เป็นสิ่งแวดล้อมที่สัมพันธ์ตั้งแต่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการรับ-ส่ง และใช้เอกสารนั้น ส่วนที่เป็นข้อความโต้ตอบที่ปรากฏบนเอกสารนั้นจะทำให้ทราบว่าเอกสารนั้นมีการดำเนินการอย่างไร และเกี่ยวข้องกับผู้ใดบ้าง รวมถึงสิ่งอื่น ๆ ที่บันทึกบนเอกสารนั้นด้วย

3) โครงสร้างของเอกสาร (Structure) ต้องมีรูปแบบโครงสร้างของเนื้อหาที่ชัดเจน ซึ่งส่วนประกอบของเอกสารแต่ละฉบับจะมีทั้งส่วนประกอบที่แสดงให้เห็นได้ด้วยตา เช่น วัสดุในการจัดทำเอกสาร อักษรหรือตัวอักษร ภาษา เครื่องหมายที่แสดงให้เห็นปรากฏบนเอกสาร ส่วนที่ระบุผู้เกี่ยวข้องในการจัดทำและใช้เอกสาร ตราประทับ และส่วนของข้อความที่ผู้รับผิดชอบหรือผู้ที่เกี่ยวข้องบันทึกเป็นข้อความไว้บนเอกสารนั้น ๆ และส่วนประกอบที่ต้องมีการอ่านจึงจะบอกได้ เช่น วิธีการเสนอเนื้อหา ลีลาในการเขียน ส่วนนวนภาษา

4) ความจริงแท้ของเอกสาร (Authenticity) ต้องสามารถพิสูจน์ได้ว่าเอกสารเป็นต้นฉบับไม่ใช่เอกสารที่ถูกคัดลอก ปลอมแปลงขึ้น โดยต้องมีการระบุได้ถึงเจตนา ผู้ที่มีอำนาจในการจัดทำเอกสารนั้น และเอกสารจะต้องสามารถตรวจสอบได้และมีการปกป้องการปลอมแปลงเอกสารเพื่อเป็นการยืนยันและสร้างความมั่นใจในความจริงแท้ของเอกสาร

5) ความสมบูรณ์ (Integrity) ต้องมีความสมบูรณ์ ไม่ขาดหาย หรือไม่ถูกเปลี่ยนแปลงแก้ไขในส่วนใดส่วนหนึ่งของเอกสาร หากมีการเปลี่ยนแปลงแก้ไข การเพิ่ม การลบ จะต้องทำโดยผู้ที่มีอำนาจหรือผู้ที่รับผิดชอบเอกสารนั้น

6) ความน่าเชื่อถือ (Reliability) ต้องมีเนื้อหาที่แสดงถึงการดำเนินงานและกิจกรรมที่ถูกต้อง ชัดเจน ครบถ้วน และเป็นข้อเท็จจริงที่พิสูจน์ได้ สามารถนำไปใช้อ้างอิงในการดำเนินงานและกิจกรรมต่าง ๆ ได้

7) การใช้งาน (Usability) ต้องสามารถเรียกใช้งานได้ตลอดเวลาที่ต้องการ ดังนั้นเอกสารจะต้องจัดเก็บในที่ที่สามารถระบุที่จัดเก็บได้ สามารถค้นหา นำมาใช้งานได้อยู่ตลอดเวลา

สำหรับลักษณะของบันทึกตามกฎหมายต่างประเทศมีปรากฏอยู่ในกฎหมายของสหภาพยุโรป (European Union หรือ EU) ที่เรียกว่า GDPR (General Data Protection Regulation) เป็นกฎระเบียบที่ว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลเกี่ยวกับการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคล และอิสระของการโอนข้อมูลข้ามพรมแดน ซึ่งบัญญัติรายละเอียดของบันทึกอยู่ในมาตรา 30(1) ว่า “ผู้ควบคุมและตัวแทนของผู้ควบคุมมีหน้าที่เก็บรักษาบันทึกกิจกรรมการประมวลผลอันประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้ (a) ชื่อและข้อมูลที่ใช้ติดต่อกับผู้ควบคุมข้อมูล ตัวแทนของผู้ควบคุม และเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูล (b) วัตถุประสงค์ของการประมวลผล (c) ประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลและเจ้าของข้อมูล (d) ประเภทของผู้รับหรืออาจได้รับข้อมูลส่วนบุคคล (e) มาตรการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่โอนไปนอกสหภาพยุโรปหรือองค์กรระหว่างประเทศ (f) ระยะเวลาสำหรับเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภท และ (g) มาตรการรักษาความปลอดภัยแก่ข้อมูลส่วนบุคคล”

กฎหมายของสหราชอาณาจักรมีกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลที่เรียกว่า DPA2018 หรือ Data Protection Act 2018 บัญญัติรายละเอียดของบันทึกไว้ในมาตรา 61 ว่า “ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลต้องบันทึกกิจกรรมการประมวลผลทั้งหมด เพื่อให้หน่วยงานที่มีอำนาจตรวจสอบได้เมื่อมีการร้องขอ ซึ่งประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้ (1) ชื่อและวิธีติดต่อกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (2) ชื่อและวิธีติดต่อกับตัวแทนของผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล (3) ชื่อและวิธีติดต่อกับเจ้าหน้าที่คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล (4) วัตถุประสงค์ของการประมวลผล (5) ประเภทผู้รับหรือที่จะได้รับข้อมูลส่วนบุคคล (6) ประเภทของข้อมูลส่วนบุคคลและเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล (7) รายละเอียดการใช้ไปรษณีย์ (8) ประเภทข้อมูลส่วนบุคคลที่โอนไปยังองค์กรระหว่างประเทศหรือประเทศที่สาม (9) ฐานของกฎหมายที่ใช้ในการประมวลผลและใช้ในการ โอนข้อมูล (10) ระยะเวลาเก็บรักษาข้อมูลส่วนบุคคลแต่ละประเภท (11) มาตรการและการรักษาความปลอดภัยสำหรับข้อมูล”

สำหรับข้อยกเว้นหน้าที่จัดทำบันทึกของผู้ควบคุม พบว่า GDPR มาตรา 30(5) บัญญัติไว้ดังนี้ “หน้าที่จัดทำบันทึกกิจกรรมการประมวลผลตามมาตรา 30(1) ไม่บังคับแก่กิจการหรือองค์กรที่มีจำนวนการจ้างงานน้อยกว่า 250 คน เว้นแต่เป็นการประมวลผลที่เสี่ยงจะกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของเจ้าของข้อมูล เป็นการประมวลผลที่ไม่เป็นครั้งคราว หรือเป็นการประมวลผลข้อมูลที่มีความอ่อนไหวหรือข้อมูลเกี่ยวกับประวัติอาชญากรรมของบุคคล” แต่ข้อยกเว้นหน้าที่จัดทำบันทึกข้อมูลของผู้ควบคุมกลับไม่พบในกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของสหราชอาณาจักรแต่อย่างใด

สำหรับจำนวนการจ้างงานตามที่ GDPR กำหนดนั้น เป็นผลมาจากคำปรารภ (Recital) ข้อที่ 13 ที่ว่า “เพื่อให้มาตรฐานการคุ้มครองแก่บุคคลในสหภาพยุโรปมีความสอดคล้องกัน และเพื่อให้ข้อมูลส่วนบุคคลส่วนบุคคลเคลื่อนไหวอย่างเสรีภายในตลาดของสหภาพยุโรป จำเป็นที่จะต้องกำหนดความให้อิทธิพลขนาดกลางและขนาดย่อมของรัฐสมาชิกเป็นอย่างเดียวกัน โดยในเรื่องการจัดทำบันทึกที่กำหนดให้กิจการขนาดกลางและขนาดย่อมรวมถึงองค์กรระหว่างประเทศตาม GDPR นี้ให้ถือเอาจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 250 คน...” ซึ่งคำปรารภดังกล่าวข้างอ้างถึงภาคผนวกของประกาศคณะกรรมการแห่งประชาคมยุโรปเกี่ยวกับนิยามของกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม (Commission Recommendation of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises(2003/361/EC)) ข้อ 2 ที่กำหนดลักษณะของกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม คือ กิจการที่มีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 250 คนและมีรายได้ต่อปีไม่เกิน 50 ล้านยูโรและหรือมีงบดุลประจำปีรวมไม่เกิน 43 ล้านยูโร ถ้ากิจการใดมีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 50 คนและมีรายได้ต่อปีและหรือมีงบดุลประจำปีรวมไม่เกิน 10 ล้านยูโรกิจการนั้นเป็นกิจการขนาดเล็ก หรือถ้ากิจการใดมีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 10 คนและมีรายได้ต่อปีและหรือมีงบดุลประจำปีรวมไม่เกิน 2 ล้านยูโรกิจการนั้นเป็นกิจการขนาดย่อม

5. การอภิปรายผล

5.1 รายละเอียดของบันทึก

จากผลของการศึกษาและวิจัยทำให้ทราบแนวความคิด หลักการและลักษณะของบันทึก ว่าบันทึกมีจุดมุ่งหมายเพื่อเก็บรักษาสิ่งใดสิ่งหนึ่งไว้เป็นหลักฐาน ส่วนสิ่งที่ประสงค์เก็บไว้เป็นหลักฐานจะมีรายละเอียดเพียงใดขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของกิจการ ซึ่งบันทึกของกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลนั้นเมื่อพิจารณาจาก GDPR อันเป็นแม่แบบของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 บันทึกถือเป็นกลไกในการตรวจสอบถึงการปฏิบัติตามกฎหมายของบุคคลที่ทำหน้าที่ในการให้ความคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล การบันทึกจึงเป็นการแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล ระยะเวลาในการเก็บรักษาและมาตรการรักษาความปลอดภัยแก่ข้อมูลส่วนบุคคล การอธิบายสิทธิและวิธีในการเข้าถึงข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลง แก้ไข หรือขอให้ลบข้อมูลของตน ตลอดจนสถานที่ติดต่อกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลเพื่อใช้สิทธิตามที่กฎหมายกำหนด

เมื่อพิจารณารายละเอียดของบันทึกตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 มาตรา 39(3) บัญญัติให้บันทึกต้องมี “ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคล” นอกจากจะหมายถึงรายละเอียดที่ใช้ในการติดต่อกับผู้ควบคุมแล้ว ยังมีความหมายขยายไปถึงข้อมูลทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับผู้ควบคุมซึ่งอาจเป็นข้อมูลที่ผู้ควบคุมไม่ต้องการเปิดเผย ประกอบกับวัตถุประสงค์ของบันทึกตามกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลต้องการ

เพื่อให้เจ้าของข้อมูลส่วนบุคคลเข้าถึงผู้ควบคุมได้โดยง่าย และสามารถใช้สิทธิที่มีเหนือข้อมูลส่วนบุคคลของตน ตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายแก่ผู้ควบคุมต่อไป

ดังนั้น รายละเอียดของผู้ควบคุมตามพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 จึงควรถือแนวทางตาม GDPR ที่กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลของประเทศไทยยึดเป็นแม่แบบของกฎหมาย โดยแก้ไขมาตรา 39(3) ให้ผู้ควบคุมระบุรายละเอียดเฉพาะชื่อและวิธีติดต่อกับผู้ควบคุม ก็ถือว่าชัดเจนและเพียงพอตามวัตถุประสงค์ของบันทึกแล้ว

5.2 ข้อยกเว้นของการจัดทำบันทึก

จากการศึกษาพบว่ากระบวนการจัดทำบันทึกสร้างภาระค่าใช้จ่ายจำนวนมากให้แก่ผู้ประกอบการ อาจกระทบต่อกิจการที่มีขนาดเล็กซึ่งต้องนำทุนที่ใช้ในการประกอบธุรกิจหรือขยายกิจการมาใช้ในการกระบวนการจัดทำบันทึก จนขาดสภาพคล่องหรือไม่คุ้มที่จะดำเนินการต่อไป ทำให้คู่แข่งในตลาดการค้าลดน้อยลงสร้างความได้เปรียบให้กับกิจการที่มีขนาดใหญ่ และอาจเกิดการผูกขาดทางการค้าในธุรกิจบางประเภท ขณะที่กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลต้องการสร้างสมดุลระหว่างการให้ความคุ้มครองสิทธิ และการรักษากิจกรรมทางเศรษฐกิจเอาไว้ แม้กระบวนการจัดทำบันทึกถือเป็นกลไกตรวจสอบการปฏิบัติตามกฎหมายจะมีความจำเป็นก็ตาม แต่เพื่อไม่ให้กฎหมายไปขัดขวางกลไกทางเศรษฐกิจ จึงมีบทบัญญัติข้อยกเว้นที่กำหนดให้กระบวนการจัดทำบันทึกไม่นำไปใช้กับกิจการที่มีขนาดเล็กหรือองค์กรที่มีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 250 คน ดังปรากฏอยู่ใน GDPR มาตรา 30(5)

สำหรับกฎหมายของประเทศไทยมีพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ.2562 มาตรา 39 วรรคสาม บัญญัติให้กระบวนการจัดทำบันทึกไม่นำไปบังคับใช้กับกิจการที่มีขนาดเล็กเช่นเดียวกับ GDPR แต่กลับบัญญัติโดยใช้ถ้อยคำ หรือวลีที่ไม่ชัดเจน เช่น การใช้คำว่า “อาจยกเว้นมิให้นำมาใช้บังคับกับ...” สร้างความสับสนให้กับผู้เกี่ยวข้องว่ากิจการใดเป็นกิจการที่อาจได้รับยกเว้น แม้ว่ากิจการนั้นจะมีคุณสมบัติที่กฎหมายไม่บังคับให้จัดทำบันทึกก็ตาม จึงควรแก้ไขในวลีโดยตัดคำว่า “อาจ” ออก ให้เหลือเพียง “ยกเว้นมิให้นำมาใช้บังคับกับ...” ก็จะทำการบัญญัติกฎหมายมีความชัดเจนขึ้น

นอกจากนี้ ในส่วนขนาดของกิจการซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ซึ่งหลักเกณฑ์ของขนาดกิจการมีความสำคัญที่จะทำให้ผู้ประกอบการทราบในเบื้องต้นว่ากิจการของตนมีคุณสมบัติเข้าหลักเกณฑ์ที่กฎหมายยกเว้นไม่บังคับให้จัดทำบันทึกหรือไม่ การที่คณะกรรมการยังไม่กำหนดหลักเกณฑ์ของกิจการ ในขณะที่กฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลใกล้มีผลใช้บังคับ แสดงถึงความไม่พร้อมในการบังคับใช้กฎหมาย กระทบต่อผู้ประกอบการที่จะต้องเตรียมตัว และวางแผน เพื่อการปฏิบัติตามกฎหมาย อย่างไรก็ตามเป็นไปได้ที่คณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคลจะชี้แนวทางเดียวกับ GDPR ที่ให้ขนาดของกิจการที่ไม่ต้องจัดทำบันทึกขึ้นอยู่กับจำนวนการจ้างงานเพราะจำนวนการจ้างงานสะท้อนให้เห็นถึงการที่นายจ้างต้องทำการเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลของลูกจ้างไว้

5.3 ความไม่ชัดเจนของบทบัญญัติในส่วนข้อยกเว้นของข้อยกเว้นการจัดทำบันทึก

ตามที่พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 39 วรรคสาม บัญญัติว่า “...เว้นแต่มีการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อสิทธิและเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือมิใช่กิจการที่เก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเป็นครั้งคราว หรือมีการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผย

ข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 26” นั้นบทบัญญัติดังกล่าวยังคงมีความไม่ชัดเจนในเรื่องของ “ความเสี่ยงต่อสิทธิเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล” และ”การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเป็นครั้งคราว” เนื่องจากไม่มีหลักเกณฑ์กำหนดว่าการเก็บรวบรวม ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลอย่างไรถือว่าทำให้เกิดความเสี่ยงต่อสิทธิเสรีภาพ หรือถือเป็นการเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลเป็นครั้งคราว ทำให้เกิดปัญหาการตีความทางกฎหมายที่ไม่สอดคล้องต้องกัน ก่อให้เกิดปัญหาแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล

เมื่อได้ศึกษากฎหมายคุ้มครองของสหภาพยุโรป หรือ GDPR มาตรา 30 ซึ่งมีหลักการยกเว้นของข้อยกเว้นเอาไว้เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 แต่ GDPR มีการกำหนดเอาไว้ชัดเจนเลยว่า “เว้นแต่มีการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความเสี่ยงที่จะมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลส่วนบุคคล หรือมิใช่กิจการที่ประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลเป็นครั้งคราว หรือเป็นการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลชนิดพิเศษตามมาตรา 9 (1) หรือเป็นข้อมูลส่วนบุคคลที่เกี่ยวกับประวัติอาชญากรรม ตามมาตรา 10” จะเห็นได้ว่า GDPR กำหนดลักษณะของการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลที่มีความเสี่ยงจะกระทบต่อสิทธิเสรีภาพบุคคลไว้ในคำปรารภ (Recital) ที่ 75 ว่า “ความเสี่ยงต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลอันเป็นผลมาจากการประมวลผลข้อมูลส่วนบุคคลโดยเฉพาะการใช้ข้อมูลนี้อาจเป็นผลเป็นการเลือกปฏิบัติทำให้เสี่ยงต่อการถูกขโมยข้อมูลหรือนำข้อมูลไปหลอกลวงผู้อื่นทำให้นักคนอื่นเสียหายต่อชื่อเสียง ถูกเปิดเผยความลับที่ควรได้รับการคุ้มครอง มีการแปลงข้อมูลแฝงโดยไม่ได้รับอนุญาต ตลอดจนทำให้เกิดความเสียหายทางสังคมหรือเศรษฐกิจที่เห็นได้อย่างชัดเจนเมื่อเจ้าของข้อมูลอาจถูกตีตราสิทธิเสรีภาพบางประการ หรือถูกขังขังไม่ให้ใช้อำนาจควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลของตนเมื่อข้อมูลส่วนบุคคลที่ถูกประมวลผลเปิดเผยต้นกำเนิดทางเชื้อชาติ หรือชาติกำเนิด (Ethnic Origin) การแสดงความเห็นทางการเมือง ความเชื่อทางศาสนาหรือปรัชญา สมาชิกภาพของสหภาพวิชาชีพ และการประมวล ข้อมูลเกี่ยวกับพันธุกรรม สุขภาพ ประสบการณ์ทางเพศ (Sex Life) ตลอดจนประวัติอาชญากรรม หรือเกี่ยวกับมาตรการความปลอดภัยของบุคคลในแง่ส่วนบุคคลต่าง ๆ ซึ่งจะถูกนำมาประเมินผล เพื่อวิเคราะห์ หรือคาดการณ์แนวโน้มเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการทำงาน สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ สุขภาพ ความชอบหรือความสนใจ ความน่าเชื่อถือ หรือพฤติกรรม ตำแหน่งที่อยู่ หรือ การเคลื่อนไหว เพื่อที่จะสร้างหรือใช้ประโยชน์โปรไฟล์ข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูลส่วนบุคคลในกลุ่มที่เปราะบาง โดยเฉพาะเด็กหรือเมื่อมีการประมวลผลที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลส่วนบุคคลขนาดใหญ่และส่งผลกระทบต่อผู้ถูกประมวลผลข้อมูลจำนวนมาก”

จะเห็นได้ว่าความเสี่ยงต่อสิทธิเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลตาม GDPR มีการกำหนดเอาไว้ชัดเจนไม่ทำให้เกิดช่องว่างของกฎหมายที่จะเกิดการตีความได้หลายรูปแบบเป็นการสร้างหลักเกณฑ์และแนวทางให้กับผู้ควบคุมได้ว่าอะไรคือความเสี่ยงต่อสิทธิเสรีภาพของเจ้าของข้อมูล หากผู้ควบคุมได้ทำการเก็บรวบรวมใช้หรือเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความเสี่ยงกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ผู้ควบคุมก็มีหน้าที่ในการจัดทำบันทึกดังกล่าว ดังนั้น จึงควรกำหนดนิยามความหมายของความเสี่ยงต่อสิทธิเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลตามแบบอย่างของGDPRโดยปรับตามบริบทของสังคมไทยเพื่อให้เกิดแนวทางที่ชัดเจน โดยบัญญัติเอาไว้ในบทนิยามมาตรา 6 ของพ.ร.บ.คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

6. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ในยุคที่ข้อมูลข่าวสารมีความสำคัญประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศอาจทำให้การล่วงละเมิดสิทธิความเป็นส่วนตัวของข้อมูลส่วนบุคคลทำได้โดยง่าย ก่อให้เกิดความเสียหายต่อเจ้าของข้อมูล การให้ความสำคัญคุ้มครองแก่ข้อมูลส่วนบุคคลจึงเป็นเรื่องสำคัญ พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 เป็นกฎหมายที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในการคุ้มครองสิทธิแก่พลเมือง ในอีกด้านหนึ่งกฎหมายดังกล่าวยังจูงใจให้ประเทศที่ตระหนักต่อการคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลกล้าที่จะถ่ายโอนข้อมูล ความรู้ เทคโนโลยีต่าง ๆ เข้ามาในประเทศไทย ทั้งนี้การให้ความสำคัญคุ้มครองแก่ข้อมูลส่วนบุคคลยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย หลักการบันทึกจึงเป็นหลักที่สร้างกลไกในการตรวจสอบถึงการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลให้เป็นไปตามกฎหมายทำให้การคุ้มครองสิทธิในข้อมูลส่วนบุคคลมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตามการจัดทำบันทึกมาพร้อมภาระค่าใช้จ่ายจำนวนมากกระทบต่อผู้ประกอบการ โดยเฉพาะกิจการที่มีขนาดเล็ก การบัญญัติกฎหมายจึงควรชัดเจน แน่นนอน และลดการตีความให้น้อยที่สุด

ดังนั้น ผู้วิจัยเสนอแนะให้แก้ไขในส่วนของพระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562 มาตรา 39 บรรทัดหนึ่ง อนุสาม ให้ผู้ควบคุมข้อมูลส่วนบุคคลบันทึกรายการแต่เพียง “ชื่อและรายละเอียดที่ใช้ในการติดต่อกับผู้ควบคุมซึ่งได้แก่ ที่อยู่ เบอร์โทรศัพท์ อีเมล” และในส่วนข้อยกเว้นตามวรรคสามควรตัดคำว่า “อาจ” ออกไป กำหนดนิยามของกิจการขนาดเล็กให้ชัดเจนโดยยึดเกณฑ์ของจำนวนการจ้างงานเป็นหลักเพื่อให้สอดคล้องกับจำนวนข้อมูลที่ต้องเก็บรักษา และกำหนดนิยามความหมายของความเสี่ยงต่อสิทธิเสรีภาพของเจ้าของข้อมูลตามแบบอย่างของ GDPR โดยปรับตามบริบทของสังคมไทยเพื่อให้เกิดแนวทางที่ชัดเจนโดยบัญญัติเอาไว้ในบทนิยามมาตรา 6 ของ พ.ร.บ. คุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562

เอกสารอ้างอิง

- ไพโรจน์ ดันศิริอนุสรณ์. (2558). *การจัดการบันทึก (Record management)*. สืบค้นจาก [http://www.techconsbiz.com
/img/file/BPM_Dec_2015.pdf](http://www.techconsbiz.com/img/file/BPM_Dec_2015.pdf)
- กุลพล พลวัน. (2547). *สิทธิมนุษยชนในสังคมโลก*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม.
- ปิยะบุตร บุญอร่ามเรือง, ปิติ เอี่ยมจรรย์ธนาภ, ชวิน อุ่นภัทร และจตุริรัตน์ ทิพย์สัมฤทธิ์กุล. (2561). *Thailand data protection guideline 1.0*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิสมัย ระพีพัฒน์ชัย. (2560). *การจัดการเอกสาร โดยใช้หลักการจัดเอกสารแบบวิเคราะห์หน้าที่ กรณีศึกษา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ตลิ่งชัน* (Master's thesis). สืบค้นจาก โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThaiLIS).
- ราชกิจจานุเบกษา. (2562). *พระราชบัญญัติคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล พ.ศ. 2562*. เล่ม 136 ตอนที่ 69 ก หน้า 52 ประกาศใช้ 27 พฤษภาคม 2562.
- Bitkom. (2017). *The Processing Records*. Retrieved from <https://www.bitkom.org/sites/default/files/file/import/180529-LF-Verarbeitungsverzeichnis-ENG-online-final.pdf>

-
- Commission Recommendation of 6 May 2003 concerning the definition of micro, small and medium-sized enterprises. (2003). *Official Journal of the European Union*, 46(124), 36-41. Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2003:124:FULL&from=EN>
- General Data Protection Regulation. (2016). *Official Journal of the European Union*, 59(119), 1-88. Retrieved from [http:// https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2016:119:FULL](http://https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2016:119:FULL)
- Information Commissioner's Office. (2018). *Guide to the General Data Protection Regulation (GDPR)*. Retrieved from <https://ico.org.uk/media/for-organisations/guide-to-the-general-data-protection-regulation-gdpr-1-0.pdf>
- Oliver Smith. (2018). *The GDPR Racket: Who's Making Money From This \$9bn Business Shakedown*. Retrieved from <https://www.forbes.com/sites/oliversmith/2018/05/02/the-gdpr-racket-whos-making-money-from-this-9bn-business-shakedown/#11b96ea934a2>
- Wolfgang, B. & Susanne, D. (2017). *The Processing Records*. Retrieved from https://www.bitkom.org/sites/default/files/file/import/180529-LF-Verarbeitung_sverzeichnis-ENG-online-final.pdf